تاریخ: 1404/10/14

شماره: 137/1190486

پیوست: 1

بسمه تعالی

مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران
Tehran Urban Planning & Research Center

جناب آقای دکتر منوچهر مرادی سبزوار معاون محترم پژوهش و فناوری دانشگاه تهران

با سلام و احترام؛

نظر به مأموریت مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران در خصوص مطالعات و پژوهش‌های مرتبط با حوزه فعالیت‌های مدیریت شهری تهران و با هدف بهره‌گیری از ظرفیت نخبگان، صاحب‌نظران و اساتید برجسته دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، گروه مطالعات سلامت این مرکز در نظر دارد مجری پروژه مطالعاتی «**تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت**» را از طریق کمیسیون معاملات/استعلام قیمت و از بین اشخاص حقوقی(گروه‌های مرتبط مراکز، پژوهشگاه‌ها و دانشگاه‌ها) انتخاب نماید. لذا ضمن دعوت برای شرکت در فراخوان یاد شده، سپاس گزار است متقاضیانی که خود را واجد شرایط انجام پروژه می‌دانند، صرفاً پیشنهاد پژوهشی/پیشنهاد فنی (پروپوزال و سوابق تیم پژوهشی) را حداکثر تا پایان مهلت تعیین‌شده، با توجه به شرح نیازمندی‌های پروژه (RFP پیوست) به آدرس این مرکز ارسال نمایند.

اطلاعات تکمیلی:

1. موضوع **تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت**
2. واحد متولی: گروه مطالعات سلامت مدیریت مطالعات اجتماعی و فرهنگی
3. نام و نام خانوادگی و شماره تماس کارشناس مسئول واحد متولی برای راهنمایی و توضیحات تکمیلی: سرکار خانم سبزی کاری با شماره تماس: 96056151 و 09125456718
4. مهلت ارائه و تحویل پیشنهاد در ساعات اداری: تا پایان وقت اداری روزسه شنبه مورخ 30 دی ماه 1404
5. نحوه تدوین پیشنهاد پژوهشی: در قالب فرم پیشنهاد پژوهشی (پیشنهاد فنی - پاکت الف) فرم پیوست و قابل دانلود در سایت مرکز http://rpc.tehran.ir
6. محل ارائه و تحویل پیشنهاد: تهران، انتهای خیابان خیام، ساختمان شماره ۲ شهرداری تهران، طبقه چهارم، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، دبیرخانه مرکز، کدپستی ۱۱۱۴۶۷۶۱۱۱

قاسم زائری
سرپرست معاونت مطالعات سیاست‌گذاری و حکمرانی شهری

دبیرخانه معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه
شماره: ۱۴۰/۲۸۵۵۱۸
تاریخ: ۱۴۰۴/۱۰/۲۱

No. 958 Khayyam St., in front of Imam Khomeini subway, Building No. 2 of Tehran Municipality, TEHRAN, IRAN
Postal Code: 1114676111
Tel: (+9821)96016795
(security) / rpc.tehran.ir
کدپستی: ۱۱۱۴۶۷۶۱۱۱
تلفن: ۹۶۰۱۶۷۹۵ (نگهبانی)
info@rpc.tehran.ir
تهران، خیابان خیام، روبروی مترو امام خمینی، ساختمان شماره ۲ شهرداری تهران، شماره ۹۵۸

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

درخواست ارائه پیشنهاد پژوهشی (**RFP**)

عنوان

تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت

معاونت مطالعات سیاستگذاری و حکمرانی شهری

مدیریت مطالعات اجتماعی و فرهنگی

گروه مطالعات سلامت

خرداد ماه ۱۴۰۳

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران	درخواست ارائه پیشنهاد پژوهشی (RFP)	کد فرم: FR11/04

۱- عنوان فارسی و انگلیسی پروژه:

تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت
Drafting an Operational Plan for the Social and Cultural Sector of the Tehran Municipality to Improve the Conditions of Citizens with Disabilities."

☑عنوان مصوب سال ۱۴۰۲ کمیته تنظیم و پایش برنامه ☐ عنوان مصوب با دستور رئیس مرکز به شماره نامه ..... مورخ .....

۲- سطح پروژه:

☐بزرگ(معاملات عمده) ☑ متوسط (معاملات متوسط) ☐ کوچک (معاملات جزئی)

۳- پیشنهاد دهنده عنوان، بهره‌برداران و همکاران پروژه:

پیشنهاد دهنده عنوان: اداره کل سلامت	**بهره‌بردار اصلی: اداره کل سلامت شهرداری تهران**
مدیریت همکار:	**سایر بهره‌برداران:** معاونت شهرسازی

٤- سایر ذی‌نفعان: ☐☑

☑ شورای اسلامی شهر تهران	☐ شوراهای اسلامی و شهرداری های سراسر کشور
☑ معاونت های ستادی شهرداری: معاونت امور فرهنگی و اجتماعی	☐ مؤسسات پژوهشی مدیریت شهری در عرصه‌های بین المللی
☑ شرکت‌ها و سازمان های تابعه شهرداری: ستاد گردشگری شهرداری تهران	☐ رسانه های عمومی: ☐صدا و سیما ☐ فضای مجازی ☐ مطبوعات
☑ مناطق ۲۲ گانه: ۲۲ منطقه شهرداری تهران	☐ عموم شهروندان
☐ مراکز پژوهشی و موسسات آموزش عالی	☐ سایر: .....

٥- بیان مسئله و ضرورت (حداکثر ۱۰۰۰ کلمه)

معلولیت به مثابه پدیده ای زیستی و اجتماعی است که تمام جوامع، صرف نظر از میزان توسعه یافتگی، اعم از کشورهای صنعتی و غیر صنعتی با آن مواجه هستند. فرهنگ لغت وبستر[1] معلولیت را آن نوع از ناتوانی جسمی یا روانی می داند که مانع از مشارکت در فعالیت های معمول روزمره شخص می شود. از نظر نوع معلولیت، برخی معلولیت‌ها جسمی و پاره‌ای ذهنی است که ممکن است مادرزادی، ناشی از بیماری، حادثه، سانحه و یا جنگ باشد که میزان و درجه آن نیز متفاوت است (فاواز[2]، ۲۰۲۰). افراد دارای معلولیت اقلیتی بزرگ از اجتماع اند که عموما و از جوانب گوناگون حقوق آنان نادیده

[1] Webster
[2] Fawaz

گرفته می شود. فرایند توسعه روزافزون و ایجاد مخاطرات جدید برای حیات انسانی، تغییر سبک زندگی انسان امروزی، سرعت بالای تغییرات در جامعه و عواملی دیگر از این نوع، امکان تطبیق برای افراد جامعه و بطور خاص افراد دارای معلولیت را دشوار نموده است (خرازی قدیم و دیگران، ۱۴۰۲). در چنین شرایطی توجه به نیازمندی های ایشان در عرصه های گوناگون حیات اجتماعی و فرهنگی، و نیز بسترسازی های لازم و مقتضی در این زمینه، از اهمیتی ویژه برخودار خواهد بود. می توان گفت معلولیت بیش از آنکه مسئله ای فردی باشد یک مسئله اجتماعی است. حمایت از افراد دارای معلولیت نیازمند سیاستها و برنامه هایی است با رویکردی اولاً پیشگیرانه، با ارتقای سطح سلامت جامعه، برنامه های اجتماع محور، آموزش از طریق رسانه ها از رشد معلولیت جلوگیری شود و ثانیا با فراهم نمودن و مناسب سازی فرصتهای اجتماعی شرایط عادلانه ای را برای حضور و مشارکت فعال و پررنگ افراد دارای معلولیت فراهم آورد (فاواز، ۲۰۲۰).

تحولات اجتماعی فرهنگی جامعه در دو دهه اخیر سبب شده که اشخاص معلول به میزان قابل توجهی در جامعه جذب شوند؛ اما می توان گفت همچنان از حیث بسیاری حقوق اجتماعی و فرهنگی خویش مورد تبعیض می باشند. افراد دارای معلولیت نه تنها به لحاظ تاریخی مورد غفلت واقع شده اند و در نظام برنامه ریزی و سیاست گذاری اجتماعی جایگاهی نداشته اند، بلکه علی رغم شناسایی شرایط سخت زندگی آنها، هنوز در اولویت برنامه ریزی قرار ندارند. این در حالی ست که آسیب پذیر بودن بیش از حد افراد دارای معلولیت ، منجر به انزوای اجتماعی آنها شده و آنان را از مشارکت در فعالیت های اجتماعی دور می دارد، از این رو برنامه ریزی به منظور حمایت اجتماعی و فرهنگی از ایشان، حائز اهمیت ویژه ای خواهد بود (باصولی، ۱۳۹۹).

کلانشهر تهران به مثابه پایتخت کشور، جمعیت قابل توجهی از افراد دارای معلولیت را در خود جای داده است. بنا به آمارهای رسمی، حدود ۲۰۰ هزار نفر معلول در تهران ساکن هستند که اکثریت ایشان از معلولیت جسمی- حرکتی رنج می برند (برزگر و دیگران، ۱۴۰۱). بدیهی ست که این افراد نیازمند مبلمان شهری مناسب، متناسب سازی گذرها، فضاهای عمومی و تفریحی، و بسیاری دیگر از خدمات اجتماعی مقتضی می باشند. اما شواهد حاکی از آن است که تهران با شهری مناسب برای زیست افراد دارای معلولیت و کم توانان، فاصلهٔ قابل توجهی دارد. علیرغم تلاش های صورت گرفته در یکی دو دههٔ اخیر، همچنان بسیاری از استانداردهای شهر دوست دار معلول در تهران عملیاتی و اجرایی نشده است (برزگر و دیگران، ۱۴۰۱). در این زمینه کاستی ها و کمبودهای قابل توجهی همچون محدودیت بسترهای فضایی و توپولوژیک متناسب سازی شده، کمبود مکان ها، مراکز و پاتوق های اجتماعی فرهنگی متناسب، ضعف در زمینه آگاهی بخشی

عمومی نسبت به رعایت حقوق افراد دارای معلولیت و کم توانان و... قابل مشاهده می باشد (ابراهیمی و دیگران، ۱۳۹۸).

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اصل نوزدهم تا بیست و یکم، چهل و سوم و... ضرورت ایجاد برابری در جامعه را مورد توجه قرار داده و صریحاً مواردی از این برابری ها را بیان می نماید. در این راستا، مدیریت شهری تهران گرچه همواره از توانبخشی شهروندان دارای معلولیت سخن گفته، اما زمینه ها و بسترهای عینی و عملیاتی تحقق چنین ایده ای را کمتر مورد توجه جدی قرار داده است. از سوی دیگر تحقق چنین ایده ای در عمل، بدون وجود سیاست ها و برنامه های عملیاتی مدون امکان پذیر نخواهد بود. لذا بسیار ضروری خواهد بود که با استناد به قوانین بالادستی و اختیارات مدیریت شهری تهران، سیاست ها، رویه ها و در نتیجه برنامه هایی عملیاتی ناظر به بهبود وضعیت افراد دارای معلولیت در شهر تهران، طراحی و تدوین گردد. چنین برنامه هایی بهتر است تمرکز خود را بر مسائل اجتماعی و فرهنگی معطوف نمایند؛ چراکه رفع بنیادی نیازها و کمبودهای اساسی افراد دارای معلولیت و کم توانان، نیازمند اتخاذ رویکردی اجتماعی فرهنگی خواهد بود. با توجه به آنچه گفته شد، مسألهٔ اصلی پژوهش حاضر، تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت می باشد.

٦- اهداف (حداکثر ۱۰۰ کلمه)

هدف اصلی

تدوین برنامه عملیاتی حوزه اجتماعی و فرهنگی شهردارای تهران در راستای ارتقاء وضعیت شهروندان دارای معلولیت

اهداف فرعی

شناسایی وضعیت موجود شهروندان دارای معلولیت شهر تهران

احصاء مسائل زیست اجتماعی افراد دارای معلولیت در کلانشهر تهران

شناسایی نیازهای شهروندان دارای معلولیت شهر تهران در حوزه فرهنگی و اجتماعی

شناسایی چالشها و محدودیت های شهروندان دارای معلولیت شهر تهران برای تحقق نیازهای اجتماعی و فرهنگی مور نیاز آنها

طراحی و تدوین برنامه های عملیاتی هدفمند در راستای بهبود وضعیت اجتماعی و فرهنگی شهروندان دارای معلولیت

ارائه راهکارهای اجرایی و مدل های مناسب برای اجرای برنامه های عملیاتی طراحی شده در سطح شهر تهران

تحلیل تاثیر اجرای برنامه های عملیاتی بر رفع نیازها و ارتقای سطح مشارکت اجتماعی و فرهنگی شهروندان دارای معلولیت

ارائه پیشنهادها و سیاستگذاری های کاربردی به مدیران و برنامه ریزان شهری برای توسعه و پایداری برنامه های اجتماعی و فرهنگی معطوف به شهروندان دارای معلولیت

۷- مبانی حقوقی (اسناد فرادستی/سوابق و پیشینه موضوع) (حداکثر ۵۰۰ کلمه)

۱- اسناد فرادستی

- مصوبه مناسب سازی فضاهای شهری برای جانبازان و افراد دارای معلولیت جسمی و حرکتی(مصوب سال۱۳۸۴)
- **طرح حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت (مصوب سال ۱۳۹۹)**
- برنامه چهارم تحول و پیشرفت شهر تهران بر مبنای تحقق عدالت شهری (۱۴۰۴-۱۴۰۱)
- سند اجرایی پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب های اجتماعی استان تهران (۱۳۹۷)
- سند اصلی طرح راهبردی - ساختاری «جامع» شهر تهران (۱۳۸۶)
- قانون برنامه هفتم توسعه کشور (۱۴۰۷-۱۴۰۳)
- نقشه علمی جامع سلامت کشور
- قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت (۱۳۸۷)
- مصوبات مرتبط با موضوع شهر دسترس پذیر
- قانون جامع حمایت ازافراد معلول سال ۱۳۹۶

۲- سوابق و پیشینه تحقیق بر اساس مطالعات داخل و خارج از کشور:

۲-۱- مطالعات داخلی

برزگر و دیگران (۱۴۰۱)، تحقیقی با عنوان «شناسایی عوامل موثر بر زیست پذیری شهری با تاکید بر توانمند سازی

شهروندان دارای معلولیت(مطالعه موردی شهرستان مهر استان فارس)» به انجام رساندند. یافته ها نشان داد که در فضاهای شهرستان مهر نیز همانند بسیاری از شهرهای کشور مشکلاتی وجود دارد که مانع از حضور و عبور شهروندان دارای معلولیت این فضاها می شود. در اولین مرحله بُعد کنترل و مالکیت فضا را به عنوان بستر اصلی توانمند سازی اقشار معلول تحت تاثیر قرار داده است. مدیریت و کنترل این سنخ از فضا، متاثر از اثبات مالکیت و به تبع آن، شناخت نوع مالکیت آن است. در مرتبه بعدی، بُعد شراکت در تصمیم گیری شهری بوده که بیشترین اثرپذیری با درجه زیاد را پذیرفته است؛ چرا که فراد دارای معلولیت غالبا از طیف گسترده حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی بهره نمی برند و برای سال ها حقوق این افراد نادیده انگاشته شده است. مشارکت برابر آنها به معنی ایجاد شغل، آموزش، بهداشت، اطلاعات و سایر خدمات به همان گونه که برای دیگران است و برابر آنان می باشد. لذا می بایست پیش زمینه های اجتماعی موجود باشد تا افراد دارای معلولیت را قادر سازد به واسطه فرصتهای برابر برای زندگی و فعالیتهای خود در اجتماع، مستقل از موسسات خیریه و نهادهایی از این دست به سر برند. در مرتبه بعدی مولفه سهم فیزیکی و تولید فضا قرار اشته است که در زمینه تجهیزات شهری نیز مشکلات مهم ترین تجهیزات مورد استفاده شامل ایستگاه اتوبوس، تلفن عمومی، سطل زباله و صندوق پست، آب خوری و در نهایت علایم شهری و نورپردازی شناسایی و درنهایت ضوابط و توصیه های طراحی مناسب این تجهیزات بیان می شود و در طراحی و مناسب سازی تجهیزات به اصول برابری در استفاده، انعطاف پذیری و استفاده ساده که از اصول طراحی همه شمول است، چالشهای مورد اشاره بوده است.

باصولی (۱۳۹۹)، پژوهشی تحت عنوان «منظر شهری دوستدار معلول، رویکرد منظرین در محیط شهر مقصد گردشگری» به انجام رساتید. بررسی های انجام شده در این تحقیق حکایت از آن داشت که منظر شهری دوستدار معلول، به عنوان یک مقصد گردشگری، می تواند با راهبردهای مناسب سازی، دسترسی، توانبخشی، برابری فرصت ها، کیفیت، جلوگیری از طرد اجتماعی و ایجاد جاذبه های خاص افراد دارای معلولیت شکل گیرد. این راهبردها سبب می شود مشارکت افراد دارای معلولیت در گردشگری بیشتر شده و انتخاب شهر به عنوان مقصد گردشگری در اولویت قرار گیرد. هریک از این راهبردها شامل سیاست ها و اقداماتی است که باعث می شود شهر بستر مناسبی برای گردشگر معلول قلمداد شود.

حرمتی و نورمحمدی (۱۳۹۹)، در تحقیقی با عنوان «مناسب سازی معابر شهری با نیاز جامعه افراد دارای معلولیت (مطالعه موردی: شهر تهران)» به نتایج قابل توجهی دست یافتند. یافته های پژوهش نشان داد که در منطقه ۲ و ۱۰ تهران مناسب سازی مطابق با استاندارد صورت جزیی صورت گرفته است و در صورت اجرای ضوابط متناسب با نیاز افراد دارای معلولیت تردد سایر افراد جامعه نیز بهبود می یابد. در شرایط کنونی کم بودن سهم افراد دارای معلولیت از کل جامعه در سرشماری ها، نبود کفایت منابع مالی شهرداری ها و نبود درک ضرورت اجرای ضوابط و مقررات متناسب با نیاز جامعه

افراد دارای معلولیت از سوی مسیولین ذیربط از اهم دلایل عدم انطباق معابر متناسب با نیاز افراد دارای معلولیت می باشد.

گرجی ازندریانی و شیرزاد نظرلو (۱۳۹۷)، تحقیقی با عنوان «جایگاه حقوق افراد دارای معلولیت در حوزه حقوق شهری» به انجام رساندند. محققین علاوه بر بررسی سیر قوانین و مقررات حاکم در حوزه شهرسازی و مرتبط با وضعیت افراد دارای معلولیت ، به سیاست های راهبردی در امر تقنین در این حوزه پرداخته اند. به علاوه، درباره مهم ترین چالش های عینی و ضوابط قانونی مرتبط با وضعیت خاص افراد معلول در راستای حضور در شهر و بهره مندی آنان از فضای شهری بحث کرده اند. برآیند این نوشتار حاکی از آن است که توجه حقوق شهری به حقوق افراد معلول از باب توجه به حقوق شهروندی آنان و لزوم دسترسی برابر شهروندان به تسهیلات شهری، امری ضروری است و نیازمند توجه دستگاه های ذی مدخل است.

۲-۲- مطالعات خارجی

ابرلینک[۳] (۲۰۲۳) در پژوهش خود پیرامون زیست پذیری شهری برای افراد معلول و کم توان، به نتایج قابل توجهی دست یافت. نتایج نشان داد که سالمندان و افراد دارای معلولیت دوست دارند با انجام دادن مسئولیت ها و ایجاد روابط اجتماعی با همسایگان ثابت کنند که از توانایی هایی برخوردار هستند. اما آیا فضاهای عمومی در شهرها، نیازهای سالمندان و افراد دارای معلولیت را برآورده و تسهیلات مناسب را برای این قشر از جامعه تامین می کند؟ به یقین عوامل متعددی نظیر کاربری اراضی، بافت شهری، دسترسی پذیری ، حضورپذیری، تجهیزات و مبلمان شهری در طراحی شهر تاثیرگذار هستند. این تحقیق عوامل و نارسایی و کمبودهای سالمندان و افراد دارای معلولیت برای ایجاد تعامل اجتماعی و حضورپذیری در فضاهای عمومی را بررسی نمود و در پایان با توجه به ضوابط و استانداردها به طراحی فضاها و مکان هایی با تجهیزات و امکانات متناسب با نیاز سالمندان و افراد دارای معلولیت که زیست پذیری شهری برای ایشان را بهبود بخشد، پرداخت.

تراشیما و کلارک[۴] (۲۰۲۲)، در پژوهش خود به ضرورت متناسب سازی فضاهای شهری با نیازهای اجتماعی افراد دارای معلولیت توجه نمودند. یافته های پژوهش بیانگر آن است که فضاهای شهری مورد بررسی عموما برای رفت و آمد افراد دارای معلولیت جسمی مناسب نیستند. همچنین یافته ها نشان می دهد که در اکثریت ادارات و ساختمان های دولتی، شرکت ها و بخش های خصوصی تجهیزات خاصی برای افراد دارای معلولیت فراهم نشده است و مجموع این عوامل،

---

[۳] Oberlink

[۴] Terashima & Clark

فضای آشفته، ناسالم و فاقد ایمنی و راحتی را جهت گروه های مختلف اجتماعی بویژه افراد دارای معلولیت در این فضاها ایجاد کرده است که این وضعیت نامطلوب نیازمند یک برنامه ریزی دقیق و منسجم به منظور بهبود وضع موجود و افزایش ایمنی و راحتی و در نتیجه ایجاد محیط اجتماعی سرزنده و شاد با حضور افراد دارای معلولیت می باشد.

نور و یاووز[۵] (۲۰۲۱) در تحقیق خود پیرامون خدمات اجتماعی شهری مورد نیاز شهروندان دارای ناتوانی و معلولیت، به نتایج قابل توجهی دست یافتند. نتایج این پژوهش نشان داد طراحی خدمات شهری عموما با پیشفرض های مشخصی پیرامون توانمندی جسمی شهروندان انجام شده و معمولا به منظور استفادهٔ افراد سالم طراحی شده است. این در حالی ست که وفق معاهدات و کنوانسیون های جدید در حوزهٔ مدیریت شهری، نیازمندی های اجتماعی و فرهنگی افراد کم توان و ناتوان جسمی نیز باید مورد توجه جدی برنامه ریزان شهری قرار گیرد. در مجموع این پژوهش به رعایت ضوابط و مقررات ویژه افراد دارای معلولیت در شهر، تدوین برنامه های اولویت بندی و زمانبندی شده در تهیه طرح های توسعه و توجه به نظارت دقیق و موثر ناظرین پروژه های مرتبط با ساخت اماکن عمومی جهت اجرای برنامه های مناسب سازی محیط شهری برای افراد دارای معلولیت و کم توانان تأکید دارد.

شمس الدین[۶] و دیگران (۲۰۱۹)، در پژوهش خود ضمن بررسی مؤلفه های زیست پذیری شهری، به نیازهای اجتماعی شهروندان معلول و ضرورت پرداختن به آن نیز توجه نمودند. بر اساس دیدگاه محققین، فضاهای عمومی شهری نقش مهمی در برنامه های توسعه مناطق شهری دارد که از جمله ملزومات آن ایجاد بسترهای فضایی و کالبدی مناسب جهت استفاده همه اقشار جامعه از خدمات و امکانات عمومی، به منظور تحرک و جابجایی بهتر و دسترسی آسان تر در سطح شهر است. افراد معلول به دلایل فیزیکی در مقایسه با افراد عادی توانایی کمتری برای استفاده از فضاهای عمومی دارند. ارایه راهکارهای ویژه برای برآورده کردن نیازهای افراد دارای معلولیت و ساده کردن زندگی آنها، نیازمند توجه ویژه مدیران شهری است. در این راستا، مجموعه ای از قوانین و دستورالعمل ها تدوین شده و وظیفه طراحان شهری تفسیر این دستور العمل ها به شیوه ای است که شهری زیبا و قابل دسترس برای همگان و به خصوص افراد دارای معلولیت به وجود آورند.

۸- قلمرو سازمانی، محدوده مکانی و زمانی و موضوعی (حداکثر ۵۰ کلمه)

قلمرو سازمانی: شهرداری **محدوده مکانی:** شهر تهران **محدوده زمانی:** **محدوده موضوعی:**

[۵] Nur & Yavuz

تهران

۹- رئوس شرح خدمات

مراحل	عنوان مرحله	خروجی هر مرحله
مرحله اول	کلیات پژوهش	• تدوین کلیات تحقیق شامل مقدمه و طرح مساله • تدوین ضرورت و اهمیت موضوع • تدوین اهداف پژوهش و سوال‌های کاربردی
مرحله دوم	ادبیات نظری و پیشینه پژوهش	• مطالعه اسناد فرادستی مرتبط با موضوع مورد مطالعه • جایگاه موضوع مورد مطالعه در اسناد فرادستی شامل برنامه های سوم و چهارم تحول و پیشرفت تهران، سند اجرایی پیشگیری، نقشه علمی جامع سلامت کشور، قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت و.. • بررسی مبانی نظری پژوهش • مطالعه، طبقه بندی و تلخیص پیشینه و سابقه مطالعات داخل و خارج از کشور • مطالعه تطبیقی تجارب دیگر کلانشهرهای داخل و خارج کشور • تدوین چارچوب نظری و مدل مفهومی پژوهش • معرفی جنبه‌های نوآورانه و جدید پژوهش مورد مطالعه
مرحله	روش شناسی پژوهش	• طراحی مدل پژوهش و معرفی رویکرد روش شناختی • معرفی روش، منبع و ابزار گردآوری داده‌ها • معرفی روش تجزیه و تحلیل داده‌ها • تدقیق جامعه و نمونه آماری
مرحله چهارم		• شناسایی، وضعیت موجود شهروندان دارای معلولیت شهر تهران • احصاء مسائل زیست اجتماعی افراد دارای معلولیت در کلانشهر تهران • شناسایی نیازهای شهروندان دارای معلولیت شهر تهران در حوزه فرهنگی و اجتماعی • شناسایی چالشها و محدودیت های شهروندان دارای معلولیت شهر تهران برای تحقق نیازهای اجتماعی و فرهنگی مور نیاز آنها • طراحی و تدوین برنامه های عملیاتی هدفمند در راستای بهبود وضعیت اجتماعی و فرهنگی شهروندان دارای معلولیت • ارائه راهکارهای اجرایی و مدل های مناسب برای اجرای برنامه های عملیاتی طراحی شده در سطح شهر تهران • تحلیل تاثیر اجرای برنامه های عملیاتی بر رفع نیازها و ارتقای سطح مشارکت اجتماعی و

	ارائه خروجی ها	فرهنگی شهروندان دارای معلولیت • ارائه پیشنهادهاو سیاستگذاری های کاربردی به مدیران و برنامه ریزان شهری برای توسعه و پایداری برنامه های اجتماعی و فرهنگی معطوف به شهروندان دارای معلولیت تدوین و ارائه راهبردها و سیاست‌ها
مرحله پنجم	نتیجه گیری و جمع بندی	• تحلیل و جمع‌بندی نتایج بدست‌آمده • ارائه یک مدل و برنامه عملیاتی جامع اجتماعی فرهنگی ناظر به بهبود وضعیت شهروندان تهرانی دارای معلولیت • تدوین گزارش پژوهش • تدوین گزارش مدیریتی پژوهش • تدوین سند چشم انداز، برنامه راهبردی، نقشه راه و الزامات تحقق آن

ملاحظه: بدیهی است رئوس شرح خدمات به صورت اولیه تهیه و تدوین شده است و مجریان محترم باید در پیشنهادهای فنی(پروپوزال)، شرح خدمات را با بکارگیری تخصص، خلاقیت و نوآوری خود تدقیق نمایند.

۱۰-خروجی‌های پروژه: ☐☑

- ☐ **سند راهبردی**
- ☑ **سند سیاستی**
- ☑ **برنامه راهبردی**
- ☑ **برنامه عملیاتی و نقشه راه**
- ☐ **نظامنامه، آیین‌نامه و دستورالعمل**
- ☐ **پیش‌نویس لایحه یا طرح**
- ☐ **گزارش علمی و تخصصی:**
  - ☑ دانش‌شهر
  - ☑ گزارش سیاستی
  - ☑ گزارش مدیریتی
  - ☐ گزارش تحلیلی
- ☐ **کتاب**
- ☑ **مقاله علمی و پژوهشی**
- ☐ **معماری سامانه و اپلیکیشن**
- ☑ **فایل پاورپوینت گزارش نهایی پروژه**

- ☐ **گردهمایی‌های علمی و تخصصی**
  - ☑ نشست
  - ☐ کارگاه آموزشی
  - ☐ رویداد نوآورانه
- ☐ **بانک داده**
  - ☐ شیپ فایل های GIS (shapefile)
  - ☐ داده‌های آماری
  - ☐ مطالعات پیشین
  - ☐ سایر: ذکر عنوان...
- ☐ **پیوست رسانه ای**
  - ☑ یادداشت
  - ☑ اینفوگرافیک
  - ☐ پادکست
  - ☐ کلیپ تصویری
  - ☑ فایل تصویری ارائه پاورپوینت

☐ سایر: ذکر عنوان...

☐ **سایر موارد:** .....

۱۱-برآورد مدت‌زمان انجام پروژه ۹ (ماه)

مراحل	عنوان مرحله	مدت زمان انجام مرحله (ماه)	وزن هر مرحله نسبت به کل پروژه (درصد)
مرحله اول	کلیات پژوهش	۱	۵
مرحله دوم	ادبیات نظری	۲	۱۰
مرحله سوم	روش شناسی	۱	۵
مرحله چهارم	گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها و تصویر وضع موجود و مطلوب	۳	۴۰
مرحله نهایی	نتیجه گیری و جمع بندی	۲	۴۰

۱۲-تخصص‌ها و تجربیات مورد انتظار

متخصصان و پژوهشگران ترجیحا دارای مدرک دکتری در زمینه ها و رشته های زیر:

جامعه شناسی گرایش جامعه شناسی توسعه- جامعه شناسی گرایش جامعه شناسی سلامت- پژوهشگری علوم اجتماعی- علوم اجتماعی گرایش برنامه ریزی اجتماعی- علوم اجتماعی گرایش رفاه اجتماعی- مددکاری اجتماعی- مدیریت و برنامه ریزی شهری- سیاستگذاری سلامت، توانبخشی، روانشناسی کودکان استثنایی، آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

۱۳-برآورد کل هزینه‌های انجام پروژه (ریال)

ردیف	نوع مسئولیت	مدرک تحصیلی	تخصص	میزان همکاری (ساعت)	حق‌الزحمه (ریال)	جمع هزینه(ریال)
۱	مدیر علمی	دکتری	مددکاری اجتماعی	۱۰۰۰	۱۲۰۰۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۲	مشاور	دکتری	جامعه شناسی پزشکی	۷۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	مشاور	دکتری	برنامه ریزی اجتماعی	۶۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۴	دستیار	دکتری	جامعه شناسی فرهنگی	۶۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۵	دستیار	دکتری	رفاه اجتماعی	۶۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۷۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۶	همکار	دکتری	سیاستگذاری فرهنگی	۵۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۷	همکار	دکتری	جامعه شناسی خانواده	۵۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۸	همکار	دکتری	روان شناسی اجتماعی	۳۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰
۹	همکار	دکتری	مطالعات زنان	۲۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۲٤۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۰	همکار	دکتری	آمار	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۱	همکار	دکتری	سیاستگذاری سلامت	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۲	همکار	دکتری	مدیریت شهری	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۳	همکار	دکتری	مددکاری اجتماعی	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۳	همکار	دکتری	روش کمی	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱٤	همکار	دکتری	روش کیفی	۱۵۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۵	همکار	دکتری	آموزش بهداشت	۱۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۱٦	همکار	دکتری	روانشناسی کودکان	۱۰۰	۱۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۷	همکار	کارشناسی ارشد	پرستگری	۳۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۲٤۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۸	همکار	کارشناسی ارشد	مصاحبه کیفی	۳۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۲٤۰,۰۰۰,۰۰۰
	همکار	کارشناسی	آمار	۲۵۰	۸۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰
مجموع				۷۱۵۰	—	۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

ملاحظه ۱: جدول آنالیز هزینه در نسخه فراخوان شرح خدمات(RFP)، حذف می‌شود.

ملاحظه ۲: محاسبه میزان حق‌الزحمه هزینه کارشناسی به تفکیک تخصص‌های موردنیاز بر اساس جدول حق‌الزحمه مناقشی کارکنان که هر ساله توسط معاونت منابع انسانی شهرداری تهران به روز و ابلاغ می‌شود، صورت می گیرد.

ملاحظه ۳: در صورت وجود سند بالادستی با روش برآورد قیمت مناسب تر برای یک پروژه، استفاده از آنها در آنالیز هزینه‌ها به جای جدول فوق بلامانع است.

۱٤-اسناد و مدارک پیشنهادی جهت استفاده در تنظیم پروپوزال

- برنامه چهارم تحول و پیشرفت شهر تهران بر مبنای تحقق عدالت شهری (۱۴۰۴-۱۴۰۱)
- برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران (۱۴۰۲- ۱۳۹۷)
- سند اجرایی پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب های اجتماعی استان تهران (۱۳۹۷)
- سند اصلی طرح راهبردی - ساختاری «جامع» شهر تهران (۱۳۸۶)
- قانون برنامه هفتم توسعه کشور (۱۴۰۷-۱۴۰۳)
- نقشه علمی جامع سلامت کشور
- قانون تصویب کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت (۱۳۸۷)

۱۵-منابع، داده ها و اطلاعات ویژه مورد نیاز برای انجام پژوهش

ملاحظه ۱: مرکز تعهدی برای تامین اطلاعات مورد نیاز مجری ندارد.

ملاحظه ۲: در صورتی که انجام پروژه نیاز به میزان بالایی از داده ها و اطلاعات داشته باشد درج عبارت "انجام این پروژه مستلزم دستیابی به میزان بالایی از داده‌ها و اطلاعات است" در بند ۱۵ فرم RFP ضروری است.

منابع

ابراهیمی، علی و دیگران (۱۳۹۸)؛ بررسی شاخص های توسعه پایدار در مراکز تفریحی برای جانبازان و افراد دارای معلولیت (مطالعه موردی پارک خیام تهران)، نشریه مدیریت محیط زیست و توسعه پایدار، سال سوم شماره ۲ (پیاپی ۸).

باصولی، مهدی (۱۳۹۹)، «منظر شهری دوستدار معلول، رویکرد منظرین در محیط شهر مقصد گردشگری»، مجله منظر، پیاپی ۵۲ (پاییز ۱۳۹۹)، صص ۱۸ -۲۷.

برزگر، اسماعیل و دیگران (۱۴۰۱)، «شناسایی عوامل موثر بر زیست پذیری شهری با تاکید بر توانمند سازی افراد دارای معلولیت (مطالعه موردی شهرستان مهر استان فارس)»، نشریه علوم جغرافیایی، پیاپی ۳۸ (بهار ۱۴۰۱)، صص ۱۰۶ -۱۲۹.

حرمتی، لیدا و نورمحمدی، مهدی (۱۳۹۹)، «مناسب سازی معابر شهری با نیاز جامعه افراد دارای معلولیت (مطالعه موردی: شهر تهران)»، نشریه گفتمان طراحی شهری، پیاپی ۴ (زمستان ۱۳۹۹)، صص ۷۵ -۹۱.

خرازی قدیم، فرشته و دیگران (۱۴۰۲)؛ ارزیابی مناسب سازی معابر شهر گرگان مبتنی بر نیاز افراد دارای معلولیت ، مجله جغرافیا و روابط انسانی، سال ششم شماره ۱ (پیاپی ۲۱، تابستان ۱۴۰۲)، صص ۷۴ -۹۰.

گرجی ازندریانی، علی و شیرزاد نظرلو، زهرا (۱۳۹۷)، «جایگاه حقوق افراد دارای معلولیت در حوزه حقوق شهری»، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی، پیاپی ۲۶ (بهار ۱۳۹۷)، صص ۱۳۷ -۱۶۳.

Fawaz, M. (2020), Towards the right to the city in informal settlements, in Samara et.al, Locating Right to the City in the Global South, New York: Routledge

Nur Belkayali, Yavuz Güloğlu, (2021), Physical and social barriers for disabled urban park users: case study from Kastamonu, Turkey Engelli kent parkı kullanıcılarının fiziksel ve sosyal sorunları: Kastamonu kenti, Department of Landscape Architecture, Kastamonu University, Faculty of Engin, 69 (1): 35-43.

Oberlink, Mia R. (2023), Livable communities for adults with disabilities, NATIONAL COUNCIL ON DISABILITY.

Shamsuddin, S. et al. (2019), Walkable Environment in Increasing the Liveability of a City, Procedia - Social and Behavioral Sciences ,50 ,pp.167 – 178.

Terashima , Mikiko and Clark, Kate, (2022), The Precarious Absence of Disability Perspectives in Planning Research, Urban Planning , Volume 6, Issue 1, Pages 120–132.